

Diszkórobbanás a KISZ Központi Bizottságában ^[1]

A 16-20 éves fiatalok „általában elutasítják a hagyományos tánczenét, szemben állnak a cigány-zene szórakozással, a magyar nótával és az operettel. Kevesen kedvelik körükben a jazzt, a sanzont, a népzenei feldolgozásokat. Csökkent a népszerűsége a hatvanas évek közepén felvirágzott koncert-beatnak, a country-popnak, a folk-beatnak. A diszkózás és kemény rock kedvelése mellett népszerű szórakozási formák: a klubba járás, a sport- és eszköztájkó rendszeres használata, a presszózás, a motorizációhoz és a technikához kapcsolódó hobby-tevékenység.”

Bevezetés

A terem sötétségét átszelő, a parketten, majd a falon végigkúszó, a szívrágy színeiben tündöklő fénynyalábok, flitteres blúzban, szűkszábasú ingben és farmernadrágban lazán-hajlékonyan mozgó vidám fiatalok. Hát igen, valami hasonló kép lebeg(ett) előttünk a nyugati civilizáció egyik legközkedveltebb exporttermékéről, a diszkóról. A körülményeket tekintve a szombat esti láz magyar változata a hetvenes-nyolcvanas években persze egy kicsit másnak tűnt (legalábbis vidéken mindenképp), de az általa közvetített életérzés valóban internacionalista volt. A fülbemászó zene és a végtelenségig leegyszerűsíthető tánc könnyed kikapcsolódást kínált a budai klubban ugyanúgy, mint a kisévárosi "művközpontban". Nem is vonhatta ki magát hatása alól szinte egyetlen generáció sem, a klubdelutánokon és tinidiskókban kört alkotva táncoló általános iskolás korosztálytól, az ismerkedni vágyó, első, második... szereplőket kereső "érettebb" fiatalokon át, a főrtől középkorúakon keresztül, a későn hazajáró gyermekért aggódó idősebbekig.

A pártállami vezetés, amely a szabad idő eltöltésének kérdését kezdetektől árgus szemekkel figyelte, a szórakozás ezen formájának térnyerését és az ennek következtében meginduló társadalmi folyamatokat nem hagyhatta figyelmen kívül.

A hetvenes évek elején a Nyugattal való kapcsolatok elmélyüléséből fakadó változások a lakosság számottevő részére hatással voltak. Így a fiatalok szocialista nevelését zászlajára tűző ifjúságpolitika reakciói kényszerbe kerültek. A kérdés az volt, hogy kezében tudja-e tartani a változó társadalom növekvő igényeit, illetve - ahogy az későbbiekben egyre inkább érezhető volt - együtt tud-e haladni az új hullámokkal.

Az első lépés az MSZMP Központi Bizottságának 1970. február 18-19-én elfogadott állásfoglalása volt, amelyben tartva az önszerveződő, vagyis a "nem kívánatos" tartalmú és módszerekkel élő csoportoktól, megerősítették, hogy inkább a "szocialista töltetű, legális" formákban kívánják látni továbbra is a kikapcsolódásra vágyó fiatalokat. Ez a gyakorlatban azt jelentette, hogy életkortól függően mindenkinek, a számára megadott szórakozásáért felelős szervezetben kellett elképzelnie lyukak órái, napjai hasznos eltöltését: az általános iskola alsóosztályosainak, és a felsősöknek a második világháborút követően életre hívott Kisdobos-, illetve Úttörő Szövetségben, majd a középfokú tanulmányok megkezdésétől az 1957-ben zászlót bontott Kommunista Ifjúsági Szövetségben (KISZ). Mindezek mellett fakultatív programként választható volt az elkötelezettebbek számára a paramilitáris Ifjú Gárda, vagy a számos hobbitévékenységnek (lövészet, ejtőernyőzés...) otthont adó Magyar Honvédelmi Szövetség (MHSZ). Az évtized derekán a KB 1974. március 19-20-i közművelődési határozata ugyancsak elismerte a művelődés, a szórakozás és a sportolás fontos társadalmi szerepét, ezért nagy hangsúlyt helyezett ezek "tervezésére, irányítására és befolyásolására", majd az 1976. évi V. törvény a kérdéskör átfogó szabályozását célozta meg.

A vezető testületi dokumentumok mindegyike előírta a szabadidő helyes eltöltéséhez szükséges feltételek gyors javítását, azonban az évtized végéhez közeledve sem változtak számottevően a kikapcsolódás körülményei. 1978 januárjában a KB Agitációs és Propaganda Bizottsága, az 1974-es közművelődési határozat végrehajtásának számbavételekor, állásfoglalásában megjegyezte: "A szórakozás lehetőségei valamelyest javultak. A szórakoztatás összehangolt fejlesztése, színvonalának emelése érdekében az illetékes állami szervek megtették az első lépéseket. Általában szegényesek és esetlegesek azonban még az igényes tömegszórakoztatás módszerei és formái, s változatlanul alacsony szintűek a szolgáltatások és a környezeti feltételek a vendéglátóipari szórakozóhelyek zömében." A könnyűzene iránt jelentkező tömeges igény kielégítése pedig még nagyobb kihívások elé állította a felelős szervezeteket. Erre az időszakra jellemző adat, hogy 1978-ban a művelődési otthonokban (amelyekből ekkor körülbelül 2600 volt az országban) több mint 35 ezer műsoros rendezvényen közel 8 millió látogató, az egyéb szórakoztató programokon 8,8 millió fő vett részt (ehhez jöttek még az Országos Rendezvény Iroda (ORI) által szervezett és a vendéglátóipar által kínált táncos alkalmak), de a magas számok ellenére az államilag nyújtott szórakozási lehetőségek mégis kevésnek bizonyultak. A kérdéskörben érintettek, úgymint a megyei tanácsok, a szakszervezetek, a Hazafias Népfront, vagy az ifjúságpolitikai csúciszerv, az Állami Ifjúsági Bizottság mellett, a fiatalokkal való kapcsolatok első vonalában lévő KISZ volt a legszorítottabb helyzetben. A szövetség a hetvenes években számos akciót indított el hangzatos címmel, ilyen volt az "Egyetemisták és főiskolások művelődéséért", az "Edzett ifjúságért", vagy az 1979-es mozgalmi évben meghirdetett "Művelt ifjúságért, korszerű műveltségért" program, nem beszélve az egész országra kiterjedő ifjúsági klubmozgalom üzemeltetéséről és az általa levezényelt "Forradalmi Ifjúsági Napokról" (FIN). Azonban az új divatszörű szokásokra, mint a rockkoncert-látogatás, a tánc ház mozgalom és a diszkó, gyors válaszokat kellett adnia, ha nem akarta, hogy a fiatalság jelentős részét végérvényesen szem elől tévéssze.

Ilyen körülmények hatására született 1980-ban a KISZ KB Kulturális Osztályán az itt közölt dokumentum, amely elutasítva mind a konzervatívnak minősített hagyományos tánczenét, mind az agresszívnek és gyakran rendszerkritikusnak bélyegzett rockzenét, a diszkó-kultúra felkarolásában és befolyásolásában vélte felfedezni az ifjúság megnyerésének új eszközeit. A korszakra oly tipikus nyelvvezetű írás olvasása közben gondolatban visszaröppenhetünk fiatalokunk színhelyeire, vagy éppen az átélés varázsa nélkül, egy "ifjúság(szórakoztatás)politikai" pillanatképpel találkozhatunk.

Források

Tézisek

KISZ Központi Bizottság Kulturális Osztálya	Készült: 1980. január 30. 70 pld.
--	--------------------------------------

Tézisek az ifjúság szórakozásának néhány időszerű kérdéséről

A fiatalok szórakozásának kérdése időszerű ifjúságpolitikai probléma. Vizsgálatát és megoldását növekvő számú fiatal, szabadidejük és ezen belül a szórakozás igényének fokozódása, az új szórakozási szokások és divatok tömegmértékű elterjedése, vonzása és hatása teszi indokolttá. Felerősíti a gondokat és ellentmondásokat az a tény, hogy az ifjúságpolitikai munka eredményei épp a szabadidő-eltöltés, szórakozás területén maradtak el. Külön hangsúlyt ad ennek a kérdésnek az, hogy a szociális és egyéni okok alapján perifériális helyzetbe került fiatalok megjelenését, csoportosulását a közvélemény csak szórakozási gondnak tartja.

A fiatalok szórakozási vágya természetes igény, amelyet az életkorra jellemző önállósodási, elkülönülési törekvések épp úgy meghatároznak, mint a partnerkeresés és a kollektív, korosztályon belüli igénye.

Az utóbbi 15 évben az egyes generációk szórakozási szokásai élesebben elkülönültek. Az ifjúság új jelenségek iránti fogékonysága, önállósodási, elkülönülési törekvése a szórakozásban önálló ifjúsági divatokat teremtenek, amelyek bizonyos hagyományos szórakozási modellek elutasításával, a korosztályhoz való tartozás külső kifejező jegyeinek hangsúlyozásával járnak együtt. (Öltözködési, szórakozási divatok, sajátos zenei érdeklődés és ízlés, magatartási formák stb.)

A fiatalok művelődése, szórakozása egymást átható folyamat, amely nem közelíthető meg külön kategóriákban. Az ifjúság szórakozásának azonban jelenleg meghatározó vonása, hogy a hagyományos formák mellett tömeges vonzása lett néhány divatszörűen terjedő szórakozási szokásnak: a könnyűzenei

koncertlátogatásnak, a diszkónak, a tánc és a játék megújuló igényének. Ezek szórakoztató funkciókat teljesítenek, így vizsgálatukkal az ifjúsági szórakozás legjellemzőbb problémáit, kérdéseit, ellentmondásait lehet feltárni.

A divatok ifjúsági szórakozásformák tömegméréteiben hatnak, magatartási, viselkedési mintákat hordoznak, normákat alakítanak ki. Befolyásolják a társadalmi közérzetet, közízlést, életérzéseket erősítenek föl és eszményképek kialakítására is vállalkoznak. Ugyanakkor a szórakozásnak a funkcióiból fakadóan - kikapcsolódás, regenerálódás, kizakadás a mindennapi élet folytonosságából - bizonyos feszültségoldó szerepe is van. Mindez azt eredményezi, hogy az életmód az életforma alakításában a szórakozás komoly szerepet játszik.

A szórakoztató tevékenységben elsősorban a spontán mechanizmusok érvényesülnek. A 60-as évek eleje óta az ifjúság körében meghatározó szerepű könnyűzenei szórakozás spontán módon alakult ki és fejlődött (zenekarok létrejötte, illegális műsorközvetítés, szórakozási divatok terjedése, elhalása). Az így születő szórakozási formák hatásait ugyan tudomásul vettük (támadtuk, megtűrtük, néha támogattuk), de befolyásolásukra nem vállalkoztunk. Vannak ugyan a szórakozással foglalkozó intézmények (Országos Rendező Iroda, a hangfelvételgyártás, TV, Rádió, Sajtó szórakoztató tevékenysége), amelyek részfunkciókat teljesítenek, de a szórakozás "divatjaihoz" sokszor csak utóéletükben kapcsolódnak. A művelődéspolitikai gyakorlatban a szórakozás kérdése háttérbe szorult, sok esetben "Szükséges rossznak" minősül.

Az új igényekkel és szórakozási formákkal a szórakoztatást szervező intézmények kevésbé számolnak, a közművelődési, ifjúsági intézményformák pedig még nem építenek rájuk. Így az újabb keletű, divatosabb szórakozási szokásoknak megfelelő lehetőségek messze elmaradnak az igényektől. Ez pedig a pozitív értékeket csak esetlegesen hordozó informális csoportosuláshoz, deviáns magatartásformák terjedéséhez, céltalan lézengésekhez vezet.

Ugyanakkor a párt ifjúságpolitikai és közművelődési határozata az egész személyiséget átfogó nevelőmunka fontos elemének tekinti az ifjúsági szórakozást, feltételeinek megteremtését és továbbfejlesztését az állami és társadalmi szervek együttes tennivalói közé sorolja. Az ifjúság szórakozásának jelenlegi helyzete, ellentmondásai, problémái sürgető ifjúságpolitikai kérdésként jelentkeznek, amelynek megoldásában az ifjúsági szövetségnek politikai, nevelési és érdekvédeletpolitikai funkcióiból fakadóan ki kell alakítani álláspontját, megjelölni feladatait és kezdeményezni az állami és társadalmi szervek együttes, hatékony munkáját.

Az egyes ifjúsági korosztályok, rétegek, csoportok, szórakozási igényeinek, szokásainak néhány jellegzetes vonása

Az utóbbi évek jelensége, hogy a fiatalok szórakozási formái tovább differenciálódtak (szemben a 60-as évek egységesebb pop kultúrájával) az egyes korosztályok, rétegek és kisebb csoportok szórakozási törekvéseiben szembevetendő eltérések, felszínre kerülő ellentétek tapasztalhatók.

A 12-16 éves korosztály szórakozási igényeit viszonylag egységes, összetartó vonás jellemzi. (Ebben döntő szerepet játszik iskolás létük és szabadidő felhasználásuk korlátozottabb jellege.) Az általános szabadidős tevékenységük az iskolához, az úttörő- és ifjúsági mozgalomhoz kapcsolódik, a szórakozás területén megnyilvánuló érdeklődésükben a különböző rock-zenei irányzatok, együttesek, lemezhallgatás, rádiózás, magnózás és diszkóba járás kerül a középpontba. (Ez a korosztály választja ideáljainak a pop-zenészeket, együtteseket.) Szórakozási szokásaik között a mozibajárás, a versenyeken, játékokon való részvétel és - főleg a fiúk körében - a sportversenyeken való szurkolás még a legelterjedtebb.

A 16-20 évesek szórakozási tevékenységében domináns elem az önállósodási, függetlenedési törekvés és a partnerkeresés. Divatos szórakozási szokásaik, formáik rendkívül differenciáltak, kevésbé köthetők réteg- és foglalkozási jellemzőkhöz. Ők adják a diszkók és a rock-koncertek tömegbázisát. (A résztvevők 60-65%-a fiú).

Általában elutasítják a hagyományos tánczenét, szemben állnak a cigány-zenés szórakozással, a magyar nótával és az operettel. Kevesen kedvelik körükben a jazzt, a sanzont, a népzenei és a népzenei feldolgozásokat. Csökkent a népszerűsége a hatvanas évek közepén felvirágozott koncert-beatnak, a country-popnak, a folk-beatnak.

A diszkózás és kemény rock kedvelése mellett népszerű szórakozási formák: a klubbajárás, a sport- és eszközjátékok rendszeres használata, a presszózás, a motorizációhoz és a technikához kapcsolódó hobby-tevékenység. Körükből kerül ki az amatőr mozgalom utánpótlása és a táncszakmók látogatóinak jelentősebb része.

A városi fiatalok elsősorban az élő koncertekre, az iskolában, vendéglátóiparban, művelődési intézményekben szervezett diszkóba járnak. A falun élő fiatalok szórakozásában - szűkösebb lehetőségek miatt - a gépzene, a rádió szerepe sokkal döntőbb. Népszerűbb a klubbeli szórakozás, ugyanakkor jelentős számban töltik szabadidejüket egy részét éttermekben, vendéglőkben, presszókban és alkalmanként vegyes összetételű és színvonalú szórakoztató rendezvényeken.

A középiskolások (főleg a III., IV. osztályban) szórakozásának fő színterei az iskolák, klubok, ifjúsági parkok. Ennek megfelelően a házi diszkók, táncos rendezvények és öntevékeny szórakoztató programok nagyobb helyet foglalnak el szórakozási tevékenységeik között. Emellett a vetélkedőkben, játékokban való részvételnek és a mozibajárásnak jut kitüntetettebb szerep.

A szakmunkástanulók egyénileg választott szórakozási tevékenységükben sokszor megelőzik életkorukat. A diszkózás, a koncertre járás, a játéktérmelek használata (vidám parkok), a vendéglátóipari szórakoztatás igénybevétele 30-35%-uk egyedüli szórakozási formája.

A dolgozó fiatalok szórakozási tevékenységében a korosztályi jellemzőkhöz képest sajátos vonás, hogy jóval gyakoribb "fogyasztói" a szórakoztató intézmények programjainak, (ORI-rendezvények, vendéglátóipari diszkók, lemezek, magnó-kazetták). Nagyobb mértékben fordulnak a kommersz könnyűzenei irányzatokhoz, és felerősödő érdeklődés mutatkozik a vendéglátás szórakoztató programjai felé. Ebben szerepet játszik anyagi függetlenségük kialakulása és személyes, mindennapi kapcsolatuk az idősebb (más szórakozási szokással, ízléssel, igényel rendelkező) korosztályokkal.

A 20-24 éves korcsoport szórakozását alapvetően meghatározza, hogy 62%-uk házas. (A nők 65%-a; a férfiak 58%-a.) Ennek megfelelően a szórakozásra fordított idő nagyobb részként jelentősen csökken és a fennmaradó idő felhasználásában a családi- és baráti társas összejövetelek szerepe megnő. A zenei szórakozásban a koncertek látogatása ugyan csökken, de ez a korosztály a legnagyobb élvezője a beatnak, rocknak, jazz-rocknak és a folklór hagyományokra építő zenének. Átrendeződnek a zenés-táncos szórakozási szokásaik. Körükből vonzóbbak a szellemi játékok és a hagyományosabb szórakozási formák. Növekszik szórakozási tevékenységükben a vendéglátóipari igénybe vétele. A nem házaspár körében - bár megváltozott formában és más zenei igényel - a diszkózás hódít. Körükből válik gyakoribbá a házi társas, táncos összejövetelek szervezése is. A szellemi dolgozók, alkalmazottak, szakmunkások köréből kerül ki a kommersz könnyűzenét szolgáltató "elölkelőbb", "belvárosi" diszkók közönsége, amely öltözködési, viselkedési normáiban is eltér a fiatalok általános szórakozási szokásaitól, divatjától.

A fiatal értelmiségiek, egyetemisták, főiskolások körében mutatható ki a legvegyesebb (legváltozatosabb) szórakozási ízlés. A szabadidejükön belül ugyan a többi réteghez képest valamivel kevesebb időt fordítanak szórakozásra (heti 6-10 óra) de a pop koncertek látogatásától a cigány-zenés időtöltésig minden tevékenységi formában képviseltetik magukat. Az egyetemisták körében ma a legnépszerűbb a diszkózás (általában az egyetem, főiskola keretei között) és a klubbeli szórakozás.

Az ifjúság megítélésében - főleg szórakozási problémaként kezelve - az utóbbi évek legtöbb vitát kiváltott kérdése a "magyar punk", a "csövesek" megjelenése.

A társadalmi magatartásukban, viselkedésükben, életmódjukban is elkülönülő csoportosulások azonban nemcsak a szórakozás problémaköréhez tartozó jelenségek. Tagjaik nem köthetők korcsoportokhoz, rétegekhez. Fiatal munkások, alkalmi munkások, értelmiségiek, egyetemi végzettségű fizikai dolgozók, alkalmi munkából élők, tanulók, állami gondozottak, lumpen elemek egyaránt megjelennek a csoportokban, alkalmanként csatlakoznak vagy leszakadnak. A zenekarok "sleppjeibe", az aluljárókba elsősorban szociális okokból, az életmód-kultúrában jelentkező hátrányok (sokgyerekes, széthulló családok, állami gondozás, alkoholizmus, debilitás) miatt kerültek, de sok esetben a társadalmi és családi nevelés hiányai is megmutatkoznak (iskolából kimaradtak, értelmiségi, vezető beosztású szülők gyermekei). A zenekarok meghirdetett "alküldetés-tudattal" (s mögötte jól kiszámított közönség-szervezési, népszerűsítési manipulációkkal) vállalják e csoportokat "felemelésük" érdekében. A gyakorlatban az együttműködés "kitaszítottság", a társadalom-kivüliség" érzésének és gondolatvilágának további erősítését végzik. A zene, a szövegek, a bennük megfogalmazott mesterséges és álproblémák, a pódiumról diktált érzelmi hatások, viselkedési formák perifériális helyzetüket magasztatják, helyenként társadalomellenes magatartást sugallnak.

Az ifjúság szórakozásának néhány népszerű formája

A szórakoztató műfajok társadalmi, művelődéspolitikai, esztétikai szempontból egyaránt hátrányos helyzetűek. A társadalmi köztudat és a művelődéspolitikai gyakorlat általában elmarasztalja, az autonóm művészetekkel történő mindennapi összetetésben pedig álművészetnek, értékeket nem hordozó terméknek, giccsnek könyveli el.

Még nem tudatosult és elfogadott megítélési alap az, amely abból indul ki, hogy az autonóm és a szórakoztató művészi alkotást más-más igény hívja életre, különböző funkciókat teljesítenek. A szórakoztató művészet legjellemzőbb vonása, a mindennapi élettel fenntartott közvetlen kapcsolata. Köznapi tapasztalatokat vesz át, mindennapi képzeteket, gondolatokat, érzéseket, vágyakat közvetít, cserél, erősít meg, illetve ezek újraélését szolgálja. Így az új generációk gondolatvilágának friss elemeit is felszínre hozza.

A könnyűzene - különösen az ifjúság körében - ma nagy hatású kulturális, közművelődési tényező ízlésformáló erő, amely óriási tömegekre hat. A fiatalok körében tevékenységi formákat, divatjelenségeket hív életre, magatartást alakít, igényeket kelt és a művészeti alkotások befogadásának szokásait alakíthatja ki. A hazai

könnyűzene történetében a hatvanas évek közepén - külföldi hatásokra - kialakult a beatzene, a sajátos ifjúsági zenei és szórakozási irányzat, amely egységességével, bizonyos mértékű uniformizálásával meghatározó erejű kulturális - szórakozási mozgalomként funkcionált ("totális pop-kultúra"). A hetvenes évek elején új irányzatok jelentek meg, amelyek hatására az egységesnek tűnő pop-zenei kultúra felbomlott, differenciálódott. A koncerteken népszerűvé vált beat-zene a jazz és a népzene hatására különvált folkra, popra, rockra, jazz-rockra és később egy divatköztöbbsben megjelenő, nem alkotó jellegű, fúziós zenei irányzatra - diszkózenére. Emellett - bár lényeges közönségbázist veszítve, különösen a fiatalok körében - továbbra is hatott és hat a hagyományos tánczene. A hagyományos tánczene hatásait tekintve ma már nem jellemezhető az ifjúság zeneiként, de eszköztára számos együttes és énekes programjában megtalálható. Egy-egy szám vagy lemez a táncház-mozgalom szélesedését, népszerűsödését előkelő helyen áll.

Azzal, hogy terjesztjük, népszerűsítjük jórészt a neoromantikus, szentimentális, konzervatív jellegű, gyenge szövegek és zenei hatások továbbélését segítjük. A beat-zene koncerteken népszerűsödött hazai hagyományainak folytatását több neves együttes és szövísta évtizedes sikere igazolja.

A zene igényessége, a szövegek értéke, jelentősége és eredetisége ennek az irányzatnak az értékálló jegyeit jelentik. Kiemelésére érdemes a country-zene megújításaként a folklór hagyományokból is építkező zene sikere, melynek népszerűsége a popzenei felgyűlés ígéretét jelentheti.

A folk hagyományokra épülő tömegzenei irányzat népszerűsége épp az eredeti értékeket felhasználó jellege miatt figyelemre méltó. E törekvéshez egy sor együttes kapcsolódott, amely a táncház-mozgalom szélesedését, népszerűsödését eredményezte.

A rock-zene a tizenévesek közkedvelt irányzata. Hódításának igazi színtere a nagy tömegeket lázbahozó koncertek, ahol a "lázító" rock elsőprólménye mellett agresszivitása; a szövegek jellemző zaklatottsága, túlfűtöttsége mellett a mesterséges konfliktusok, indulatok keltése, a negatív társadalmi nézetek szuggerralása is megjelent. Külsőségeit megőrizve szinte ezzel egyidőben integrálódott a szórakoztatóiparban, megjelenésmódja szelídült, ugyanakkor a zene és különösen a szövegek színvonala, tartalma nem sokat változott.

Az irányzat egyik ágaként kibontakozásban van a jazz-rock, amely nagyobb zenei kulturáltságot feltételez, a kidolgozatlan zenei stílusjegyek és agresszivitás helyett tartalmaz, zeneileg a fokozottabb igényesség dominál.

A diszkó-zene - a modern tánczene

Még nem rendelkezik számottevő hazai hagyományokkal. Várható kiteljesedését a külföldi diszkó-felvételek itthoni népszerűsége ígéri. A műfaj reprodukciós jellege (divatos zenei irányzatok, sikerszámok stúdiótechnikával történő átdolgozása - "diszkóba öltöztetése") és a külföldi tapasztalatok egyrészt a sokszorosított zenei tömegcikk igénytelenségének veszélyére figyelmeztetnek, (színvonalbeli engedelmények, utánzások, a zene és a szövegek ellaposodása) másrészt egy felnövekvő tánc kultusz kapcsán magában hordozhatja a ritmusvilág gazdagodását, a sokrétűbb kínálatot.

A diszkózás néhány tartalmi vonása

A diszkó az utóbbi évek legnépszerűbb szórakozási formája. Hazai megjelenésekor már bizonyos mértékig átalakult. Elsősorban nem lemezpropagálást, (disc-jockey) hanem táncos szórakozást jelent. Nálunk a lemezlovasok inkább zenei szerkesztői, hangulatteremtő feladatokat látnak el. A diszkók előbb néhány művelődési és ifjúsági házban, egyetemi klubban, később - a vendéglátóipari üzleti érdeke alapján - bárókban, éttermekben, presszóban találtak otthonra. Ma a klubokban, művelődési házakban, iskolákban szerveződnek tovább - inkább alkalmi rendezvények keretében. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy a diszkók kellékárának csak néhány alapelemét használjuk (gépzenei apparátus, műsorvezető közreműködése és hangulatvilágítás - gyakran sötétség).

A főszerep a diszkóban a tánc és ezt szolgálja a zene, a műsorvezető, fény és hanghatások. Gyors népszerűsödési ütemétől messze elmaradnak a biztosított feltételek. Kevés a hazánkban forgalomba került diszkó-lemez és felvétel (hatására virágzik az illegális zenei börze), kevés a disc-jockey, túlsúlyoltak a rendszeresen nyitvatartó, nyilvános diszkók, az üzleti szellem eluralkodásával a vendéglátásban működő diszkók egy részénél az alapvető egészségügyi és alkohol-korlátozási előírásokat sem tartják be, a megfelelő körülményeket teremtő diszkók drágák. Az alkalmi diszkók a felkészületlen rendező gárda, belső magatartási gondok, a tisztázatlan árfolyamok miatt (150-2000.-Ft) sok problémával küzdenek. Tehát a diszkó - mint új divat - magára vette a szórakozás régi gondjait.

A tánc szerepe

A diszkózás térhódításával újra meghatározó szerephez jutott az ifjúsági szórakozásban a tánc. A társastánc oktatás megszűnése miatt a fiatalok táncstudása és tánc kultúrája szegényes. A páros-tánc helyett a diszkóban a tömeges, de egyedül végzett, szabadon választott ritmus-mozgás jelenti a táncot. (Igy egyidőben színterei és "iskolái" a táncnak. Az egymástól tanulás figyelemre méltó mozzanata, hogy "menő" lehet az, aki jól táncol.) Az újkéltű diszkó táncversenyek ezézt sajátos mozgatórugói lehetnek a kibontakozó táncolási vágynak, divatnak.

A táncolási kedv másik sajátos jelensége a tánc ház mozgalom kialakulása, fejlődése. A mozgalom értéke, hogy megismerteti a résztvevőket a különböző népek zenéjével, hagyományaival, a hazai folklórral és táncokkal. Közösség igényű forma révén kollektív szórakoztató funkciói is kiteljesednek.

A mozgalom további terjedésének fő akadályai a vállalkozó kedvű szakemberek, a táncismeret, és a megfelelő élő- és gépzenei anyag hiánya.

A játék az ifjúsági szórakozás leghagyományosabb és jelenleg egyik legelhanyagoltabb területe. A különböző eszköz- és szellemi játékok jórészt az ifjúsági klubokban és a művelődési, ifjúsági házak egy részében honosak. A klubbeli játékosság a játéktérmet (vidám parkok), a sportjátékok vonzása egyértelműen a játékigény tömeges jelenlétét bizonyítja. Ugyanakkor a fiatalok szellemi, közösségi játék kultúrája, játékismerete alacsony. E területen az utóbbi tíz évben alig történt kezdeményezés. (Kivéteklént, a nagyhatású lehetőségeket bizonyította a TV "Most mutasd meg" játékának népszerűsödése.) A vetélkedő dömping ugyan tovább tart - egyre kevesebb játékos elemmel.

Az ifjúsági szórakozó-helyek és színterek eszközjáték ellátása megoldatlan. A kínálat szegényes, (sakk, kártya, asztali rex, asztali foci) és ezek egy része szinte megszerzhetetlen (flipperek, TV foci).

A szórakoztató intézmények szerepe

A befogadók, a közönség szempontjából monopolhelyzetben vannak, és legtöbb esetben a népszerű szórakozási igények utólagos kielégítését végzik. (Új szokások, igények, szórakozási divat keltésére nem vállalkoznak). A differenciált igényekre nem igen építenek, feltételezik az ifjúság "egyétkűségét" a szórakozásban. Igy általában mindenkinek kívánnak valamit adni, azaz senkihez sem szólnak igazán.

A rádió ifjúsági szórakoztató programjainak döntő részét a könnyűzenei szórakoztatás jelenti. Műsorstruktúrája a hagyományos tánczene szabályaihoz igazodik és egy sor pozitív értékeket hordozó, divatos zenei irányzatról alig vesz tudomást. A más szórakoztatási tartalmak és formák terjesztésében és orientálásában - az ifjúsági műsorok kivételével - az elvárhatótól kevesebbre vállalkozik.

A televízió a szórakoztató programok egy részénél érdekelhetően figyelembe vette az ifjúság érdeklődését (néhány diszkó-jellegű koncert és show), de a törekvéseiben az óvatosság jellemző. A könnyűzenei szórakoztatásból inkább a hagyományosabbat. (Tipikus példája ennek az "Egy millió fontos hangjegy" c. profiltalan, vegyes összetételű műsor, amely ugyanúgy nem vállalja fel a külföldi új divatirányzatokat, mint a hazai rock- vagy diszkózene melletti kiállást.) A "mindenből egy keveset" felfogás eredménye pedig az, hogy nem tudja betölteni a fórum-jellegű orientáló, befolyásoló szerepét. Növekedett viszont a fiatalok körében a játékosabb tartalmú vetélkedők, programok vonzása, egyúttal példát, divatot teremtő szerepe.

A sajtónak (rádióknak, televízióknak) az ifjúsági szórakoztatásban kettős szerepe van. Maga is szórakoztató tevékenységet folytat és értékválasztó, orientáló, kritikai szerepével segítséget nyújt a szórakozási kultúra fejlődéséhez. A sajtó - és különösen az ifjúsági sajtó - a fiatalok szórakoztatásában szegényes szerepet tölt be. Nincs önálló pop (zenei) újság. (Az ILV egyetlen szórakoztató lapja a Fűles inkább a középkorosztály egyes rétegeihez és a nyugdíjasokhoz fordul.)

A tájékoztató, értékválasztó, orientáló szerepkörre ugyan többé-kevésbé valamennyi ifjúsági és kulturális lap vállalkozik, de ez felkészült kritikus és szakemberek híján - és a népszerűségi megfontolásokból (ez viszi a lapot) - legtöbbször bizonyos jólérsülttségben, pletykaizú tájékoztatásban merül ki.

A hanglemez-kiadás a könnyűzenei szórakoztatás egyik meghatározó tényezője. (A Magyar Hanglemezgyártó Vállalat számára mindennapos feladat a művelődési- és ifjúságpolitikai célok, a vállalati, üzleti érdekek összehangolása.) Lemezkidadásunk már meg tud felelni azoknak a követelményeknek, hogy lépést tart a divatos ifjúsági igényekkel és nagyobbrészt kielégíti azokat. (Még nem vállalkozik viszont divatirányzatok felkarolására, terjesztésére; és az üzleti, vállalati szempontból veszteségesebb megoldásokra - pl. diszkó-kazetták kiadására.) Hanglemezkiadásunk dinamizmusát köti két meghatározó szempont: a befutott sikeregyüttesek (biztos üzlet) és a könnyűzenei import korlátozott lehetőségei.

A szórakoztató műsorok rendezése, szervezése és a szórakoztatásban résztvevők működési engedélyeinek kiadása az Országos Rendező Iroda feladata. Elsősorban kész műsorok "eladásával", rendezésével foglalkozik. Ezzel az ország műsorigényének a 10%-át elégíti ki, - főleg a nagyvárosokban és üdülőközpontokban. Műsorinálata - miután meglévő igények teljeskörű kiszolgálására törekszik - vegyes és színvonalában is ingadozó. A programok döntő többsége könnyűzenei és elsősorban az ifjúsági közönségigényekre épít.

Az ORI a hivatásos művészeket és a működési engedéllyel rendelkezőket alkalmilag foglalkoztatja, képzésükben, felkészítésükben nem vállal feladatokat. Hasonló feladatokkal és jelleggel tevékenykedik az Országos Szórakoztatózenei Központ, amely a vendéglátóipari szórakoztatást szervezi, e területekre érvényes működési engedélyeket ad ki. Elsősorban a cigány- és bázenei szolgáltatás, műsorok, esztrád programok, haknizók felléptetése, táncos rendezvények, diszkók és a gépzenei szolgáltatások kérdéseivel foglalkozik. A vendéglátóipari szórakoztatás az üzleti érdekeknek van alárendelve, általában alacsony színvonalú, sok nivótlan, igénytelen program.

A szórakoztató intézmények struktúrája, jelenlegi szerepe, a szórakozás kialakulatlan, érdekekre szabdaltnak kritikája tehát nem képes felvállalni és megoldani a szórakozás tartalmában, feltételeiben és az egyre növekvő igényekben felhalmozódott feszültségeket, gondokat. A szórakoztató műsorok közvetítésének, szervezésének nincs átfogó, hatékony, intézményes közvetítő rendszere.

Az ifjúság szórakoztatásában résztvevők döntő többsége (75-80%-a) munkaviszony nélküli, szabadfoglalkozású tevékenységet végez. (Nagyrészüket ORI, OSZK, Filmharmónai által kiadott működési engedély alapján.) Kétharmad részük a könnyűzenészek és előadók kategóriájába tartozik.

Alapvető probléma a könnyűzenészek (és a szórakozás más ágaiban résztvevők) társadalmi szerepének felemás, sokszor arisztokratikus megítélése. Művelődésügyi irányításuk hivatalosan nem támogatott (érdektelen) tevékenységnek minősíti. (Az 5/1971. MM rendelet alapján pl. Koncz Zsuzsa gyermekverses lemeze az adókulcsok szerint, giccsnek számít, a többé-kevésbé azonos összeállításban Halász Judit előadásában megjelenő lemez nem az.)

Megoldatlan a könnyűzenészek képzése, továbbképzése. A többi művészi ágaktól eltérően nincsenek stúdiók, rendszeres nyílt szakmai-kritikai fórumaik, alkotóhelyeik. A működési engedélyek megszerzése formális, a várható tevékenység tartalmához, színvonalához esetlegesen kapcsolódó aktus.

A szórakoztató tevékenységükhöz szükséges eszközök általában magántulajdonban vannak. Megszerzésük hosszú előéletet, vagy gazdag szülőket feltételez, és legtöbbször a külföldi beszerzésük nem hivatalos úton történik.

Munkajogi helyzetükhöz szervesen kapcsolódik részben megoldatlan szociális ellátottságuk és társadalmi szervezeti tagságuk kérdése. Mindezekhez párosul a megélhetőségük fő vonásait jelentő - monopol helyzetben lévő - szórakoztató intézményekhez fűződő korlátozott kiszolgáltatottsági viszonyuk.

A szórakoztató programok szervezésének, közvetítésének hivatalos gyakorlata a szórakoztató intézmények érdekeinek megfelelően történik. A műsorok döntő többségének (80-90%) rendezése, közvetítése magánszervezés eredménye. A magánszervezés az érvényben lévő jogszabályok szerint illegális, tiltott tevékenység. A művelődésügyi irányítás - mert házagpótló, igényekre épülő úrtölt ki - tudomásul veszi. A szervezői díjak forrását a fellépő művészek által kifizetett díjak és a valóságban fel sem merülő költségek, vagy túl költségek elszámolása jelenti.

A magánszervezésben és közvetítésben létrejövő programok tartalma, színvonala csak az elhangzások minősíthető. Legtöbb esetben tehát a közönség kárvallottja a műsoroknak. (Tartalmi okok alapján minden harmadik műsor esetében felelősségre vonást lehetne kezdeményezni - de ez csak az összműsorszám 1-2%-nál valósul meg.) A szórakoztató programok tartalmi ellenőrzésének lehetőségeit korlátozza a jelenlegi működési engedélyezési rendszer is. A műsorellátás további gondjait jelenti, hogy a kínálat nem felel meg a közönségigényeknek (túl sok a könnyűzenei, ezen belül a hagyományos tánczenei program, terjed az értéktelenség, a giccs, kevés prózai szórakoztató műsor és a színvonalas humor), a műsorok és tiszteletdíjak összege meghaladja a rendező szervek lehetőségeit, így kisteleplések nagy többsége az igények ellenére nem képes a jelenlegi kínálatban szereplő műsorok fogadására.

A KISZ tevékenységének főbb vonásai az ifjúság szórakozásában

Az ifjúság szórakozási formáinak támogatását nem átfogó koncepció alapján, hanem a szabadidős tevékenység egyes területein eltérő mértékben és hatékonysággal végeztük.

Segítjük és ösztönözzük az ifjúsági szórakozás programellátását, az ifjúsági parkok szórakoztató tevékenységét, az ifjúsági klubokon belül kialakuló öntevékeny szórakozást. Támogatjuk a diszko-műsorvezetők, játékevezetők képzését. A KISZ szervei, szervezetei a különböző ifjúsági rendezvények keretében (és önálló alkalmakként is) főleg a könnyűzenei szórakoztató programok szervezését, rendezését vállalják. (Az ifjúsági találkozókra szervezett koncertek, diszkók, a FIN rendezvények keretében megjelenő könnyűzenei programok, a politikai akciókhoz kapcsolódó szolidaritási koncertek, a KISZ Budapesti Bizottságának kezdeményezésére évente szervezett nagyobb rock-események.) Ezek mellett a KISZ által szervezett ill. támogatott versenyek, vetélkedők szórakoztató funkciói említendők.

Az utóbbi években külön figyelmet kapott a fiatal szórakoztató művészek támogatása, segítése, a körükben végzett mozgalmi tevékenység kialakítása, közéleti, politikai orientálásuk.

(1976-ban sor került a szórakoztató művészek első ifjúsági parlamentjére; ebben az évben megalakult önálló KISZ alapszervezetük; a különböző nemzetközi ifjúsági eseményekre utazó delegációkban jelentős helyet kapnak a szórakoztató művészek; a külföldi ifjúsági szervezetek meghívására évente 6-8 alkalommal biztosítunk számukra külföldi fellépéseket; a KISZ díjat kapott a Fonográf és a Kalácska együttes, nőtt a KISZ kitüntetések kiérdemelt száma: rendszeres résztvevői a fiatal művészek számára szervezett aktíváknak; bekapcsolódtak a fiatal művészek munkabizottságának tevékenységébe.)

Az ifjúsági szórakozás támogatásában végzett munkánk fő hiányossága - az átfogó koncepció kialakulatlansága mellett - hogy a divatos, népszerűsítő szórakozási formákat nem karoljuk fel, általában utóéletükben foglalkozunk támogatásukkal. A KISZ vezetők körében is élő, jellemző szemléletmód a szórakozási divatok fenntartásos fogadása, lekezelése. A KISZ irányító testületei eddig nem fordítottak figyelmet az ifjúsági szórakozási, szórakoztatási tevékenység elemzésére. Érdekvédelmi, érdekképviseleti munkákban esetenként jelentkező fiatalok szórakozásának kérdése és az érdekelt állami, társadalmi szervek és intézmények irányában ritkán éltünk a kezdeményező, a javaslattevő, problémafelvető lehetőségeinkkel.

[MOL XIX-1-9-a 7. d. Művelődési Minisztérium]

Javaslat az ifjúsági szórakozási tevékenység fejlesztésének fő irányaira

A fiatalok szórakozási tevékenységének fejlesztése, támogatása nem egyszerűen az ifjúság igényeinek jobb kielégítését jelenti, hanem felvállalva, felkarolja a jelenlegi igényeket, értékeket hordozó divatokat, szokásokat. Ezekre építve kell nagyobb feladatokat vállalni az ifjúsági szórakozás orientálásában, a differenciált szórakozási kínálat fejlesztésében. Ebben a munkában fokozni kell a szórakozásban érdekelt állami és társadalmi szervek, a szórakoztatást végző vállalatok, intézmények ifjúságpolitikai felelősségét, hatékonyabb együttműködését.

Az Intéző Bizottság javasolja az Állami Ifjúsági Bizottságnak, hogy előterjesztése alapján tárgyalja meg az ifjúsági szórakozás fejlesztésének kérdéseit és vállaljon kezdeményező, koordináló szerepet az állami szervek feladatainak kialakításában.

Az ifjúsági szórakozásban meghatározó szerepű könnyűzenei szórakoztatás terén biztosítani kell a zenei élet hatékonyabb befolyásolását, orientálását.

Létre kell hozni a társadalmi és művészeti orientációban hatékony szerepet vállaló könnyűzenei stúdiókat, amelyek vállalni tudják a zenei képzés továbbképzés gondjainak megoldását, a műhelymunka kialakítását, a jobb kiválasztódási rendszer biztosítását. A stúdiók létrehozásában a Kulturális Minisztérium, a művészeti szakszervezetek, a Magyar Hangfelvételi Vállalat, az Országos Rendező Iroda, a Filmharmónia, az Országos Szórakoztató Központ együttműködésére és anyagi áldozatvállalására van szükség.

Egy hosszabbtávú időszak feladata: az állami zenei képzés keretében kialakítani a könnyűzenei ének és hangszeres képzés lehetőségeit.

Szükség van néhány olyan értékkiválasztó-orientáló eszköz megteremtésére, amely egyidőben teremti szakmai-kritikai fórumot a műfaj művelői számára, valamint nyilvánossága révén hozzájárul a könnyűzenei ízlés, igény formálásához; valóságosabb értékrend megteremtéséhez.

Ezt a szerepet tölthetik be a TV és rádió közreműködésével megrendezhető pop-, rock seregszemlék (fesztiválok); az igény- és divatszempontból jobban differenciáló, egy-egy irányzatot vállaló műsorok és az élő zenei koncerteknek az a típusa, amely egy vagy több együttes (irányzat) bemutató fórumát jelenti (pl. könnyűzenei napok, jazz-rock fesztivál; fiatal szölisták fóruma, diszko-zenei fórum stb.). Megvalósításában a Kulturális Minisztérium, az ORI, a Hangfelvételi Vállalat, a TV és Rádió összehangolt tevékenysége szükséges.

A könnyűműfaj művelői körében tisztább munkajogi, szociálpolitikai és szervezeti viszonyokat kell teremteni ahhoz, hogy a tehetséges, támogatásra érdemes művészek esetleges megélhetési bizonytalanságai csökkenjenek. Ezzel párhuzamosan növelhetők csak a társadalmi, politikai, művelődés-politikai elvárások.

Ennek érdekében rendezni kell a munkavállalás és a munkaviszony kérdéseit, a szociális juttatásokat, az adózás, a tömegszervezeti tagság (KISZ, Szakszervezet) meglévő problémáit. Ebben a SZOT, a Munkaügyi és a Kulturális Minisztériumok, az ORI segítségét kérjük.

A divatjelenések természete szerint népszerűsítő diszko támogatása, fejlesztése egy formálódó ifjúsági szórakozási forma befolyásolását, orientálását jelenti. Elsődrendű és időszerű feladat a hazai szórakozási szokások, hagyományok és ifjúsági igények beépítésével a diszkószerű szórakozás mintát adó propagandája. Ennek érdekében szükség van - az első időszakban legalább néhány nagyvárosban - olyan diszkók szervezésére, amelyek izléses és igényes zenei anyagokkal, körülményekkel, a programkínálat változatosságával (diszkó-filmek, játékok, izléses kiegészítő szórakoztató programok: pantomimesek, közéleti és irodalmi humor, tánc-produkciók, diaporámák) vonzást és divatot teremtenek.

Biztosítani kell a külföldi és hazai zenei anyagok igényes válogatásával a diszkózás tartalmi alapját jelentő kazetták rendszeres kiadását, a diszkók műsorvezetőinek felkészítését. Ezzel párhuzamosan növelni kell a technikai apparátus kínálatát, a megyei művelődési központok bázisán kialakuló kölcsönző, programellátó és tanácsadó szolgáltatást.

A diszkózás tartalmának, szórakozási szokásainak hatékony alakítása érdekében összehangolt, látványos propaganda- és reklámtevékenységet kell folytatni a

tömegkommunikációs eszközök segítségével is. Ennek érdekében meg kell teremteni a TV-ben, a rádióban a diszkó-műsorokat, az ifjúsági sajtóban a szórakozás önálló rovatát, helyét.

E feladatok megoldása a Kulturális Minisztérium, a Népművelési Intézet, a Hanglezgyártó Vállalat, az OSZK és a Rádió, Televízió hatékony közreműködésével lehetséges.

A táncigény kielégítése és a fiatalok tánc kultúrájának gazdagítása érdekében támogatni kell a diszkókban és más szórakozási keretek között kialakuló táncversenyeket, táncbemutatókat.

A táncmozgalom érdekében ösztönözni kell az erre alkalmas együttesek kezdeményező, vállalkozó kedvét. Biztosítani kell a táncmozgalom nagyobb propagandáját, és szorgalmazni kell a művelődési intézmények, vendéglátó egységek fogadóképességét.

Növelni kell a játékok szerepét az ifjúsági szórakozásban

Javítani kell a népszerű eszköz-játékok kínálatát. A kisebb volumenű játégyártási lehetőségek megteremtésével (pl. KTSz-ek), a szocialista behozatal korlátozott igénybevételével biztosítani kell a meglévő kereslet kielégítését. Elsősorban az elektronikus játékok, a társasjátékok a szabadtéri sportjátékok terjesztésére van igény. Az új játékok tervezésénél fel kell használni a klubokban, egyes ifjúsági közösségekben született ötleteket, a fiatal iparművészek segítségét.

A szellemi társasjátékok népszerűsítése érdekében szükséges az évek óta igényelt játék-könyvek kiadása, az ifjúsági közösségekben született játékötletek összegyűjtése és terjesztése. A közösségi játékok megszerettetése érdekében több helyi és országos játéklehetőséget kell biztosítani a rádió, a TV, a sajtó segítségével; az ifjúsági táborokban, rendezvényeken, klubokban.

Az ifjúsági játékkultúra fejlesztésében a Belkereskedelmi-, Kulturális -, Könyvüipari Minisztériumok, Rádió, TV, ifjúsági sajtó közreműködése szükséges.

Az ifjúsági szórakoztató programok kínálatának növelése, a műsorvezetői munka javítása érdekében a következő feladatok megoldása időszerű. Biztosítani kell a szórakoztató programellátás korszerű szervezeti kereteit. (A jelenlegi, illegális szervezői gyakorlat felszámolásával, a szervezői tevékenység legalizálásával, fokozottabb állami, társadalmi ellenőrzésével.)

A más szocialista országokban (Lengyelország, NDK) kialakult gyakorlathoz hasonlóan területi elvek alapján műsorvezetői és közvetítő irodák, szervezői munkaközösségek létrehozására kell vállalkozni.

A fiatalok szórakozási érdekeinek biztosítására a kialakítandó műsorvezetői és közvetítői gyakorlatba illeszkedő ifjúsági szórakoztató központ létesítése indokolt, amelynek fő feladata az ifjúsági rendezvények, események, ifjúsági intézmények és táborok programellátásának biztosítása.

A belső érdekelttségi viszonyok felülvizsgálatával, a programlehetőségek kiszélesítésével növelni kell a vendéglátó ipari egységek ifjúsági szórakoztató tevékenységének kínálatát, színvonalát.

A szórakoztató programkínálat tartalmi és mennyiségi gazdagítása érdekében fokozottabb mértékben be kell kapcsolni az amatőr művészeti tevékenységet a szórakozás áramkörébe, ösztönözve és támogatva a szórakoztató jellegű műsorválasztást és előadói hangvételt. (Különösen a színjátszásban, a pantomimban, a bábművészetben, a folklór műfajokban és az amatőr filmezésben.) Néhány, az ifjúsági szórakoztatásban fehér foltnak tűnő művészeti ágban ösztönözni kell az ifjúsági orientációt. (Rajz- és kisfilm gyártásban, táncművészetben, és a közéleti humor területén.)

Az ifjúsági szórakozás - különösen a könnyűzenei szórakoztatás - tudatos propagandájának és kritikájának kibontakoztatása érdekében szükség van egyrendszeres sajtó fórumra (önálló lapként vagy állandó mellékletként).

Az ifjúsági szövetség feladatai

Az ifjúság szabadidejének eltöltése és ennek keretében a szórakozás kérdése tömegméretű probléma, amelynek megoldása átfogó társadalmi programot igényel.

Az ifjúsági szövetségnek - azon túl, hogy az állami és társadalmi szervekhez fordulva él javaslattevő, kezdeményező lehetőségeivel - konkrét feladatai vannak a fiatalok szórakozási igényeinek és feltételeinek fejlesztésében. A KISZ szervezetek és szervek teendői a szervezeti élet kereteiben, az akcióprogram megvalósításában, a politikai képzésben, a különböző ifjúsági programok és akciók szervezésében az érdekvédelmi, érdekképviseleti munkában jelentkeznek.

A KISZ szervezetek teendői:

Vállaljanak szerepet az ifjúsági szórakozás programkínálatának bővítésében. Az akcióprogram kialakításakor, a rendezvények tervezése során mérjék fel a szabadidős igényeket, vállalkozzanak önálló és kiegészítő szórakoztató közösségi programok szervezésére, a szórakozási lehetőségek bővítésére.

- Szervezzenek olyan népszerű szórakoztató programokat, amelyek vonzzák a KISZ-en kívüli fiatalokat is.
 - A helyi adottságokra építve kezdeményezésekkel, ötletekkel, együttműködéssel vegyenek részt a szórakozási feltételek javításában: a művelődési intézményekben és vendéglátóipari létesítményekben szervezhető rendszeres szórakozási lehetőségek megteremtésében, a közkedvelt szabadtéri és teremjátékok létesítésében, beszerzésében.
- a. A közösségi élet fórumai, a politikai képzés keretében szerepeljenek gyakrabban a szórakozás kérdései: a szórakozás szerepe életmódunk alakításában, a színes igényes szórakozás lehetőségei, a KISZ feladatai az ifjúsági szórakozásban, a szórakozás lehetőségeinek fejlesztése a közvetlen környezetben.
- b. A művelődési és ifjúsági intézményekkel, klubokkal, amatőr csoportokkal és más művelődési közösségekkel kialakult kapcsolat alapján, az itt tevékenykedő KISZ tagoknak adott megbízatásokkal szorgalmazzák az intézmények és közösségek szórakoztató tevékenységének gazdagítását.
- A művelődési és ifjúsági intézmények, klubok, csoportok társadalmi vezetőségeiben résztvevő tagjaik ismerjék és képviseljék a fiatalok szórakozási igényeit és biztosítsák, hogy eszerint alakuljanak a programok.
 - Vállaljanak szemléletformáló, érdekképviseleti szerepet annak a felfogásnak a megváltoztatásában, amely a fiatalok szórakozási igényeit szükséges rossznak, támogatásra érdemtelen, múlt életkori jelenségnek tekinti, vagy üzleti, anyagi érdekek alá rendeli.

A KISZ megyei /budapesti/ járási, városi /területi bizottságok feladatai

- a. A KISZ bizottságok irányítási területükön rendszeresen tájékozzanak a fiatalok szórakozásának helyzetéről, gondjairól, a jelentkező igényekről. Vállaljanak kezdeményező szerepet és nyújtsanak segítséget az ifjúsági szórakozási lehetőségek fejlesztésében, a programkínálat gazdagításában, a feltételek javításában.
- A testületi munkában és más szervekkel kialakult együttműködés során foglalkozzanak rendszeresen az ifjúsági szórakozás kérdéseivel.
 - Az általuk szervezett ifjúsági rendezvények szabadidős programjaiban teremtse színvonalas, az igényeknek megfelelő szórakozási alkalmakat, például és jó módszereket teremtve ezzel az irányított KISZ szervezetek szabadidős tevékenységéhez.
 - Érvényesítsék a fiatalok szórakozási igényét az ifjúsági parkok és ifjúsági házak programkínálatának és játékfeltételeinek alakításában.
 - Fordítsanak figyelmet az irányítási területükön tevékenykedő szórakoztató művészek, együttesek és amatőr csoportok munkájára, működésére, fellépési lehetőségeik, elismerésük alakulására, közérdekű gondjaik megoldására. Teremtse számukra rendszeres tájékoztatási alkalmakat, fórum lehetőségeket; törekedjenek az együttesek ideológiai orientálására.
 - Az ifjúsági klubtanácsokkal közösen alakítsák ki a klubbeli szórakozás fejlesztésének programját. Az amatőr művészeti csoportok munkáját irányító, segítő intézményekkel közösen ösztönözzék a szórakozási igényekre jobban építő műsorkínálatot.
- b. A politikai képzés keretében fordítsanak nagyobb figyelmet a szórakozási igények formálására, a népszerű szórakozási formák terjesztésére.
- Az éves felkészítések során a szabadidő eltöltés problémáinak, feladatainak megbeszélése mellett a szabadidős programokon, a gyakorlati foglalkozások keretében a KISZ vezetők ismerjék meg a korszerű szórakozási formák szervezésének módszertani, gyakorlati kérdéseit is.
- c. Érdekvédelmi, érdekképviseleti tevékenységük során fordítsanak nagyobb gondot a meglévő szórakozási lehetőségek jobb kihasználására, a feltételek és körülmények javítására.
- Szorgalmazzák a művelődési és ifjúsági intézményekben az eszközjátékok beszerzését, az előcsarnokok, nagyterem jobb kihasználását, a rendszeres komplex szórakozási lehetőségeket kínáló formák (diszkó, játékok, zenehallgatás, vetélkedők, filmvetítés) szervezését.
 - Igényeljék a vendéglátóipari egységekben a szesz-mentes szórakozási alkalmak szervezését, a művelődési intézmények és szakemberek bevonásával vegyenek részt a programok kialakításában.
 - Az ifjúsági kedvezmények elosztásakor, az ifjúság politikai alapok felhasználásakor képviseljék a fiatalok szórakozási érdekeit is.
 - Kezdeményezzék a szabadtéri és sportjátékok létesítését.

A KISZ KB Kulturális Osztályának feladatai

Kísérje figyelemmel a fiatalok szórakozási lehetőségeinek szélesítését szolgáló program megvalósítását. Vegyen részt azoknak a tennivalóknak kialakításában, amelyet az állami szervek és intézmények határoznak meg a szórakozási feltételek és körülmények javítására.

Az akcióprogramok előkészítése, tervezése során kezdeményezze, hogy kapjanak nagyobb szerepet az egyes ifjúsági rétegek igényeivel számotvető népszerű szórakozási formák, szokások.

A KISZ KB Ifjúságkutató Csoportjával és a témakörökben érdekelt intézményekkel közösen vegyen részt az ifjúsági szórakozási igényeket és szokásokat feltáró kutatási terv kialakításában. A tervező és programadó munka során építsen a folyamatosan végzett kutatómunka tapasztalataira.

Pályázati és más ösztönzési formákkal segítse a szórakozás korszerű formáinak népszerűsítését, új műfajok bekapcsolódását, a játékkultúra fejlesztését.

Vizsgálja meg, hogy a KISZ Központi Művészegyüttes keretei között milyen feltételek mellett működtethető könnyűzenei stúdió.

Szervezen rendszeresen fórumokat a fiatalok szórakoztatásában közreműködő művészek, együttesek számára.

Az Agitációs és Propaganda Osztállyal közösen alakítsa ki az ifjúsági szórakozás kérdéseivel foglalkozó önálló lap vagy állandó melléklet (rovat) tervét.

Az Agitációs és Propaganda Osztállyal közösen készítse el az ifjúsági lapok (műsorok és rovatok) számára a szórakozás témakörében jelentkező időszzerű propaganda feladatok tervét.

A Politikai Képzési Osztállyal közösen gondoskodjék az ifjúsági szórakozás és életmód kérdéseivel foglalkozó vitaköri füzetek megjelentetéséről.

Az Érdekvédelmi Munkabizottsággal közösen vegyen részt a fiatal szórakoztató művészek munkajogi, szociális problémáinak megoldását szolgáló intézkedések kialakításában.

(Lendvai Ildikó)

[MOL XIX-I-9-a 7.d. Művelődési Minisztérium]

Címkék:

[KISZ](#) ^[2]

[MSZMP](#) ^[3]

[Magyar Honvédelmi Szövetség](#) ^[4]

[ORI](#) ^[5]

[Úttörő Szövetség](#) ^[6]

Kiadás: 4. évfolyam (2004) 2. szám

Forrás webcím: https://www.archivnet.hu/politika/dizkorobbanas_a_kisz_kozponti_bizottsagaban.html

Hivatkozások

[1] https://www.archivnet.hu/politika/dizkorobbanas_a_kisz_kozponti_bizottsagaban.html

[2] <https://www.archivnet.hu/cimkek/kisz>

[3] <https://www.archivnet.hu/cimkek/mszmp>

[4] <https://www.archivnet.hu/cimkek/magyar-honvedelmi-szovetseg>

[5] <https://www.archivnet.hu/cimkek/ori>

[6] <https://www.archivnet.hu/cimkek/uttoro-szovetseg>